

Vlaams
Parlement

ingediend op **1913** (2018-2019) – Nr. 3
3 april 2019 (2018-2019)

Tekst aangenomen door de plenaire vergadering

van het voorstel van resolutie

van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz,
Elke Wouters, Valerie Taeldeman en Wilfried Vandaele

betreffende het stimuleren van slimme en duurzame
openbare verlichting in Vlaanderen

Documenten in het dossier:
1913 (2018-2019) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Verslag

verzendcode: LEE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de hoorzittingen die de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn hield op 18 april 2018 over de concept-nota voor nieuwe regelgeving van Andries Gryffroy, Bart Nevens, Wilfried Vandaele, Nadia Sminate, Bert Maertens en Willy Segers betreffende het stimuleren van lokale besturen om energie-efficiëntere openbare verlichting te gebruiken (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1293/1), met als sprekers professor Van Dyck, Eandis-Infrax, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en Agoria;
 - 2° het feit dat verschillende plant- en diersoorten sterke hinder ondervinden van de lichtpollutie;
 - 3° de type 005-keuringen met de NBN-normen (NBN: Bureau voor Normalisatie), aangestuurd vanuit Synergrid;
- overwegende dat:
 - 1° er een groot potentieel is om energie te besparen door over te schakelen op slimme openbare ledverlichting;
 - 2° slecht geplaatste openbare verlichting voor de tijdelijke verblinding van bestuurders kan zorgen en dus nefast kan zijn voor de verkeersveiligheid;
 - 3° een goede balans tussen licht en duisternis belangrijk is voor ons biosysteem;
 - 4° nachtelijke duisternis steeds meer wordt geboekstaafd als een belangrijk kenmerk van een landelijke omgeving en daardoor de lokale identiteit kan ondersteunen;
 - 5° ledverlichting een hoger gevoel van veiligheid geeft omdat het gemakkelijker is om aan gezichtsherkenning te doen;
 - 6° verlichtingspalen een belangrijke rol kunnen spelen in de slimme stad;
 - 7° de mogelijkheden van slimme openbare verlichting nog maar beperkt bekend zijn en er nog maar weinig mee geëxperimenteerd is;
- vraagt de Vlaamse Regering om:
 - 1° de transitie naar een slimme en duurzame openbare verlichting te faciliteren door de openbaredienstverplichtingen voor de exploitatie van openbare verlichting te evalueren en aan te passen:
 - a) door de huidige vijfjaarlijkse audits om te vormen tot termijngebonden meerjarenplannen en actieplannen waarin prioritaire acties naar voren worden geschoven om de openbare verlichting duurzamer en slimmer te maken. Verkeerd verlichte straten (met stroboscoopeffect) en andere straten waarin openbare verlichting voor hogere verkeersveiligheid kunnen zorgen, worden daarbij ook prioritair aangeduid. Het faciliteren van donkere gebieden met het oog op het beschermen van de biodiversiteit vormt daarvoor ook een belangrijk aandachtspunt, zodat alle openbare verlichting aangepast is om het maximale maatschappelijke rendement te hebben. Aan die actieplannen worden investeringen verbonden die in de beheers- en beleidscyclus van de lokale besturen gemakkelijk kunnen worden geïntegreerd. De distributienetbeheerders vervullen op dat vlak een belangrijke taak;
 - b) de kosten voor de openbaredienstverplichtingen die verbonden zijn aan de werkzaamheden voor het onderhoud van de elektriciteitskabels, de verlichtingspalen, de palen, ankers, buizen, steunen, moffen, kasten en andere benodigdheden ter ondersteuning of ter bescherming van de verlichtingsinfrastructuur, de verlichtingsarmaturen en de lampen, de schakelaars, de meet-, regel- en communicatieapparatuur en de eventuele transformatoren te schrappen als openbaredienstverplichting en om te vormen tot een uitdovende investeringssubsidie die voortbouwt op het bevolkingsaantal en/of de EAN-nummers (ongeveer 1,33 euro per inwoner of 3,5 euro per EAN);

- c) de verplichte taakstellingen van de distributienetbeheerders die verbonden zijn aan de openbare verlichting, te evalueren en gemeenten vrij de operator te laten kiezen voor de exploitatie van de openbare verlichting. Deze hervorming beoogt meer transparantie van alle kosten en baten die verbonden zijn met de openbardienstverplichting en maakt meer opties in exploitatievormen en qua partners mogelijk voor de gemeenten. De distributienetbeheerders blijven daarbij een belangrijke partner en behouden hun adviestaak voor de openbare verlichting;
- 2° de biodiversiteit in Vlaanderen te stimuleren door opnieuw ruimte te bieden voor de duisternis via de opmaak van een Vlaams plan voor de duisternis waarin:
- a) gebieden geïdentificeerd worden die maximaal verduisterd worden en/of prioritair werken met dynamisch gestuurde verlichting die gemakkelijk kan worden gedoofd en gedimd;
 - b) donkere corridors worden gefaciliteerd, die de migratie van nachtdieren tussen natuurgebieden vergemakkelijken;
 - c) budgettaire ruimte wordt gecreëerd om de wegen en openbare verlichting aan te passen;
- 3° gemeenten te stimuleren om onmiddellijk de transitie te maken naar slimme ledverlichting en daarvoor een platform voor overleg, kennisopbouw en experimenten met openbare verlichting op te richten, waarbij alle stakeholders worden betrokken zoals de VVSG, de distributienetbeheerders, Vlaams EnergieBedrijf (VEB), Agoria enzovoort. Fluvius kan op dat vlak een faciliterende en coördinerende rol vervullen. Dat platform heeft als taak het experimenteren met en faciliteren van verledden, verslimmen en biosysteemvriendelijker maken van de openbare verlichting, en de uitrol van 'smart city'-toepassingen die voortbouwen op openbare verlichting. Daarbij ligt de focus ook op nieuwe aanbestedings- en financieringsmodellen voor openbare verlichting en op nieuwe verdienmodellen voor 'smart city'-toepassingen zodat onder andere:
- a) met functioneel aanbesteden kan worden geëxperimenteerd in plaats van te werken met de uitgebreide technische bestekken die de keuzevrijheid beperken. Daarbij moet gezocht worden naar de ideale formulering van minimale dienstverlening (SLA) die van exploitanten verwacht mag worden, zoals de vergoeding op basis van beschikbaarheid en branduren;
 - b) aan een open platform voor openbare verlichting gewerkt kan worden, waarbij er een standaard van communicatie-uitwisseling is die kan dienen als ruggengraat (IT-backbone) voor de openbare verlichting en de slimmestadtoepassingen die voortbouwen op infrastructuur van openbare verlichting;
 - c) kan worden gefocust op lokaal ondernemerschap en opleidingstrajecten bij aanbestedingsprocessen;
- 4° de type 005-kwaliteitsnormen te evalueren en te zoeken naar optimalisaties zodat andere laboratoriumtesten overgenomen kunnen worden, testperiodes ingekort worden en meer fabrikanten van armaturen aangetrokken worden om actief te worden op de openbareverlichtingsmarkt. Het creëren van een Europese en/of Beneluxnorm biedt daarvoor verdere kansen om de kwaliteitsbewaking van lichtarmaturen te verbeteren;
- 5° een algemene evaluatie te doen van de verlichtingsnormen, rekening houdend met de betere lichtkwaliteit en -ervaring die led biedt. Het dynamisch maken van de verlichtingsnormen naargelang van de drukte en het tijdstip van de dag biedt extra kansen om aan energiebesparing te doen.